

Yanvar

Yanvarın 17-də Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində (BBMM) 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş toplantı keçirilib.

BBMM-in icraçı direktor əvəzi Rəvan Həsənov tədbirdə çıxış edərək 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə keçmiş SSRİ rəhbərliyinin göstərişi ilə sovet hərbi birləşmələrinin Azərbaycan xalqına dəhşətli faciə yaşatdığını qeyd edib. O, bu hadisənin Azərbaycan tarixinin qanlı, eyni zamanda, ən şanlı səhifələrindən biri olduğunu bildirib. Rəvan Həsənov qeyd edib ki, 20 Yanvar faciəsində qətlə yetirilənlərin arasında digər xalqların nümayəndələri də olub. Bu isə bir daha sübut edir ki, Vətənin suverenliyi və bölünməzliyi uğrunda Azərbaycan xalqı həmişə həmrəy olub, birlik nümayiş etdirib.

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində 20 Yanvar faciəsinə həsr edilmiş tədbir.
Çıxış edir BBMM-in icraçı direktor əvəzi Rəvan Həsənov

Prezident Administrasiyasının Millətlərarası münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi Anar Əlizadə qanlı gecənin dəhşətlərindən danışaraq bildirib ki, bu hadisə xalqımızın gözünü qorxutmadı, əksinə, sovet imperiyasına nifrəti daha da artırdı. Həmin hadisələr Azərbaycan xalqının demokratiya və milli azadlıq uğrunda mübarizəsini boğmaq, xalqı təhqir edərək ona mənəvi zərbə vurmaq məqsədilə gerçəkləşdirilmişdi. O dəhşətli gecədə həlak olan Vətən övladları tariximizə parlaq səhifə yazaraq xalqın milli azadlığı, müstəqilliyi üçün yol açdılar.

Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin deputatı Qüdrət Həsənov bildirdi ki, qanlı yanvar hadisələri Azərbaycan xalqının əzəliq istəyini əlindən ala bilmədi. 20 Yanvarın Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq tarixi olduğunu deyən deputat bu cür hadisələrdən ibarət götürərək müstəqilliyimizi qorumağın bizim üçün müqəddəs məqsəd olduğunu qeyd etdi.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayilov həmin gecə Azərbaycan xalqının sovet ordusunun qarşısında əlyalın qəhrəmanlığı göstərdiyini vurğulayıb. O, Şahidlər xiyabanında təkcə müsəlmanların yox, eyni zamanda, xristian, yəhudi dinlərinin nümayəndələrinin də yuduğunu qeyd edərək bu yerin bütün Azərbaycan üçün müqəddəs olduğunu bir daha xatırladı.

Tədbirdə Bakı şəhəri Dağ Yəhudiləri Dini İcmasının rəhbəri Milix Yevdayev, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədr müavini Fuad Nurullayev, AMEA-nın Fəlsəfə İnstitutunun şöbə müdiri Könül Bünyadzadə, Azərbaycan Respublikasında Katolik Kilsəsinin Apostol Prefekturasının yepiskopu Vladimir Fekete, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin müavini Aytan Qəhrəman, Talış Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri İmamzadə Həmidov, "Ronahi" Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri Fəxrəddin Paşayev, Alban-Udi xristian icmasının rəhbəri Robert Mobil və başqaları çıxış edərək XX əsrdə insanlığa qarşı törədilmiş qırğınların ən dəhşətli səhifələrindən olan 20 Yanvar qətləminin xalqımızın qan yaddaşına əbədi həkk olunduğunu deyiblər.

Yanvarın 24-də Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində "Holokost və Xocalı - müasirlərin gözü ilə" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

Azərbaycan dağ yəhudiləri və Avropa yəhudi dini icmalarının, Prezident Administrasiyasının Millətlərarası Münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin nümayəndələrinin də qatıldığı tədbirdə əvvəlcə Holokost və Xocalı qurbanlarının xatirəsi bir daqiqəlik sükutla yad edildi.

BBMM-in icraçı direktor əvəzi Rəvan Həsənov tədbiri açaraq bildirdi ki, Xocalı və Holokost soyqırımları zaman etibarilə bir-birindən fərqli vaxtlarda törədilsə də, mahiyyətcə oxşar faciələrdir. BMT Baş Assambleyası tərəfindən 2005-ci il noyabrın 1-də qəbul olunmuş qətnamaya əsasən hər il yanvarın 27-si Holokost qurbanlarının Beynəlxalq Anım Günü kimi qeyd edilir. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalı sakinləri eyni vəziyyətlərə məruz qalıblar. Bu faciə nəticəsində 613 nəfər həlak olub, 8 ailə məhv edilib, 275 nəfər asır düşüb, 150 nəfər haqqında isə heç bir məlumat yoxdur.

İcraçı direktor əvəzi yəhudilərin əsrlərdir Azərbaycanda dostluq şəraitində yaşadıqlarını vurğulayıb. O deyib ki, Azərbaycanda heç vaxt antisemitizm meyilləri olmayıb, burada yaşayan bütün etnik icmalar bir-biri ilə ən yüksək səviyyədə dostluq, qardaşlıq münasibətləri qurublar.

Prezident Administrasiyasının Millətlərarası Münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi Anar Əlizadə tədbirdə maruzə ilə çıxış edərək bildirdi ki, tarixən milli-etnik zəmində düşməncilik, etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətindən qurbanı olmuş Azərbaycan xalqı yəhudi xalqını yaxşı başa düşür, bu xalqın üzlaşdığı fəlakətə öz üzərində hiss edib. Azərbaycan tarixinin ən qanlı səhifəsi olan Xocalı faciəsinin və Holokost qurbanlarının xatirəsi ölkəmizdə hər il yad edilir. Xocalı faciəsi Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi qətləmin kulminasiya nöqtəsidir. Fevralın 25-dən 26-na keçən gecə bir neçə saat ərzində 613 nəfər qətlə yetir-

lib. Onların 106-sı qadın, 83-ü uşağıdır; 56 nəfər isə xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. Baş vermiş faciələri unutmamaq yeni fəlakətlərə səbəb ola bilər, ona görə də yaşanmış faciələri xatırlayıb nəticə çıxararaq gələcəyə baxmaq lazımdır.

BBMM-də "Holokost və Xocalı - müasirlərin gözü ilə" mövzusunda dəyirmi masa. Çıxış edir Prezident Administrasiyasının Millətlərarası Münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi Anar Əlizadə

"Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsində Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyi İdarə Heyətinin sədri Tural Gəncəliyev çıxışında deyib ki, yəhudi və Azərbaycan xalqlarını böyük faciələr və qəhrəmanlıqlar birləşdirir. Holokost kimi, Xocalı soyqırımı da insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdir. Bu faciələr mahiyyətcə eynidir. Yəhudi və Azərbaycan xalqları bir-birinin faciəsini dərk edir, yaxşı başa düşür. 1918-ci ildə Qubada yəhudilər də ermənilər tərəfindən soyqırımına məruz qalıb.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayilov deyib ki, etnik qrupun, xalqın bu cür hadisə ilə üzlaşmasını istəmiriksə, Xocalı soyqırımının səbəblərini cəzalandırılmalıdır. Cəzasızlıq mühiti olarsa, bu cür faciə başqa xalqlara qarşı da həyata keçirilə bilər. Xocalı soyqırımından bəhs edən komitə sədrinin müavini qeyd edib ki, yəhudilər 2600 ildir Azərbaycanda maskunlaşılıb və dostluq, qarşılıqlı hörmət şəraitində dinc yaşayırlar. Yəhudilər təkcə Avropada soyqırımına məruz qalmayıblar, onlar həmçinin Azərbaycana xalqına qarşı törədilmiş soyqırımının qurbanları arasında olublar.

Tədbirdə çıxış edən millət vəkili Hikmət Babaoğlu, Elman Nəsirov, Elman Məmmədov, həmçinin Azərbaycan Dağ Yəhudiləri Dini İcmasının sədri Milix Yevdayev, Avropa Yəhudiləri Dini İcmasının rəhbəri Aleksandr Şarovski, Azərbaycan İlahiyyət İnstitutunun rektoru Ceyhun Məmmədov Avropanın bəzi ölkələrində hələ də antisemitizm meyillərinin qaldığını bildirərək, həmin ölkələrdə Holokost səhəbətini açmağın belə qadağan olduğunu deyiblər. Bu gün multikulturalizm siyasətində Azərbaycanı aparıcı xətt olması və burada digər etnik qrupları kimi yəhudilərin də sərbəst, məhribanlıq şəraitində yaşaması digər ölkələrə örnək göstərilə bilər.

Xocalı Rayon İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Anar Əliyev, Xocalı sakinləri Murad Məhərramov və əsirlikdə olmuş Dürdana Ağayeva çıxışlarında Holokost qurbanlarını yad etməkə yanaşı, Xocalı faciəsi zamanı yaşanan dəhşətli məqamları bir daha xatırladıblar.

Çıxış edənlər Azərbaycanda Holokost faciəsinin anılmasının ənənə halını almasını tədqirəlayıq məqam kimi qiymətləndirib, bunun ölkəmizdəki multikultural və tolerant mühitin göstəricisi olduğunu qeyd ediblər. Yəhudi xalqının başına gətirilən dəhşətli faciəyə ölkəmizdə həssaslıqla yanaşıldığı, Holokost qurbanlarının xatirəsinin hər il anıldığı vurğulanıb.

Mart

Azərbaycan Dillər Universitetində (ADU) Azərbaycan dilçiliyi kafedrası və Azərbaycanşünaslıq elmi-tədqiqat laboratoriyasının birgə təşkilatçılığı ilə "ADU və multikulturalizm ənənələri" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən ADU-nun rektoru akademik Kamal Abdullayev multikulturalizmin özündə tarixi, mədəniyyəti, mənaviyyəti, ədəbiyyatı, dini cəmləşdirdiyini deyib: "Prezident İlham Əliyevin təşviyi ilə Azərbaycan multikulturalizmini dünya universitetlərinə təqdim edə bildik. Əvvəlcə biz təqdim edirdik, daha sonra onlar bizi dəvət etməyə başladılar. Azərbaycan multikulturalizminə marağ, Şərç ölkəsinin avropalılarda oyatdığı marağ Şərç və Qərb münasibətlərinin bugünkü təzahüründən başqa, eyni zamanda, Azərbaycan dövlətçiliyinin qazandıqı uğurlara münasibətdir. Azərbaycanda multikulturalizmin dövlət siyasəti səviyyəsinə gətirilməsi dünyada multikulturalizmin iki qütbünü müəyyənləşdirdi: bədbin qütb və nikbin qütb. Multikulturalizmə bu istiqamətdən baxanda dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə keçirilən bir çox tədbirlər olmasaydı, bu gün Azərbaycan multikulturalizmi dünyada öz mövqeyini bu şəkildə qura bilməzdi".

Azərbaycan Dillər Universitetində "ADU və multikulturalizm ənənələri" mövzusunda dəyirmi masa

Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının müdiri professor Adil Babayev Azərbaycan multikulturalizminin dünyada özünə layiqli yer tutduğunu bildirib. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin multikulturalizmin yeni inkişaf modellərini qurduğunu qeyd edən

professor dövlətimizin başçısının müvafiq Sərəncamına əsasən Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin yaradılmasından söz açıb. O, dünyanın müxtəlif ölkələrində "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin tədris olunduğunu da diqqətə çatdırıb. Azərbaycan xalqının milli-mənavi dəyərlərindən danışan Adil Babayev multikulturalizmin bu dəyərlər əsasında qurulduğunu söyləyib.

Dəyirmi masada AMEA-nın Dilçilik İnstitutunun direktoru akademik Möhsün Nəğisoylu "ADU multikulturalizmin bir nümunəsi kimi", təhsil fakültəsinin dekani professor Fikrət Cahangirov "Çoxqütblü müasir dünyada dillərin və mədəniyyətlərin dialektu", sosial məsələlər üzrə müşavir dosent Ələddin Əliyev "Azərbaycan Dillər Universitetində tarixi-ictimai ənənələr", universitetin multikulturalizm elmi-tədqiqat laboratoriyasının elmi işçisi, BBMM-in şöbə müdiri Rəşad İlyasov "Azərbaycan multikulturalizmi" və "Multikulturalizmə giriş" fənlərinin tədrisinin funksional rolu" mövzularında məruzələrlə çıxış ediblər.

"Azərbaycan multikulturalizmi bütün dünyaya nümunədir. Ölkəmizdə bütün dinlərin və millətlərin nümayəndələri asrlar boyu heç bir ayırı-seçkiliyyə maruz qalmadan birlikdə yaşayıblar, bu gün də yaşamaqdadırlar".

Bu fikir Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə ilə ABS Etnik Anlaşma Fondunun prezidenti Mark Şnayerin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin görüşündə səsləndirilib.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə ilə ABS Etnik Anlaşma Fondunun prezidenti Mark Şnayerin görüşü

QMİ sədri bildirib ki, Azərbaycan ənənəvi multikultural və tolerant dəyərlərə malik ölkədir. Tarixən müxtəlif xalqlara və dinlərə mənsub insanlar ölkəmizdə qarşılıqlı hörmət və əmin-amanlıq şəraitində birgə yaşayıblar. Dünyəvi dövlət olmasına baxmayaraq, Azərbaycanda dini etiqadından asılı olmadan bütün vətəndaşlara dövlət tərəfindən diqqət və qayğı göstərilir. Dini icmaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması, dini məarifçilik işinin genişləndirilməsi üçün bu icmalara hər il dövlət tərəfindən maliyyə yardımı ayrılır.

Multikulturalizmin Azərbaycan modelinin bütün dünyaya örnək olduğunu deyən Mark Şnayer bu modelin beynəlxalq aləmdə daha çox tanılmasının vacibliyini bildirərək əlavə edib ki, dünyanın heç bir ölkəsində Azərbaycandakı qədər dini dözümlülük yoxdur. Bu, Azərbaycan xalqının humanizm, qarşılıq prinsipləri ilə yaşadığını bir daha sübut edir.

Digər çıxışlarda da Azərbaycanın bütün dünyada sülh və əmin-amanlığa çağırış edən dövlət kimi tanındığı xüsusi vurğulanıb.

Martın 18-də Kiyev şəhər kitabxanasında ziyalıların, tələbələrin, Azərbaycan diasporu nümayəndələrinin ölkəmizin Alban-Udi xristian icmasının lideri, Bakı Dövlət Universitetinin baş elmi işçisi Robert Mobili və Udi icmasının rəhbəri Rafiq Danakari ilə görüşü keçirilib. Tədbirin təşkilatçısı jurnalist, ictimai xadim Marina Gonçaruk uzun illər ərzində Azərbaycanın Ukraynada təbliği və Azərbaycanla bağlı mövzular da tədbirlərin təşkili ilə məşğul olub.

Kiyevdə Azərbaycan Udi cəmiyyətinin lideri ilə görüş. Çıxış edir Azərbaycan Udi cəmiyyətinin rəhbəri Robert Mobili

"Azərbaycan multikulturalizmi və Alban-Udi xristian icması" mövzusunda keçirilən görüşdə Robert Mobili qeyd edib ki, Azərbaycanda müxtəlifçiməllərin rifahının əsas səbəbi dövlət dəstəyinin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsidir.

Görüşdə Azərbaycanın Ukraynadakı səfirinin məsləhətçisi Elman Bağirov, professor Arif Quliyev, tarixçi Eldar Tağıyev, müəllim Elxan Atayev, diaspor fəallırlarından Rəşad Tağıyev və başqaları iştirak ediblər.

Martın 29-da Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində "Terror multikulturalizmə qarşı" layihəsi çərçivəsində "1918-ci ilin mart soyqırımı və yəhudilər" mövzusunda II beynəlxalq elmi konfrans keçirilib.

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru Rəvan Həsənov konfransda çıxış edərək erməni millətçilərinin tarixin müxtəlif mərhələlərində mişik "Böyük Ermənistan" ideyasını gerçəkləşdirmək məqsədilə soydaşlarımıza qarşı etnik təmizləmə, deportasiya və soyqırımları həyata keçirməsindən danışıb. O əlavə edib ki, Azərbaycan xalqının başına gətirilən ən dəhşətli faciələrdən biri də 1918-ci ilin mart-aprel aylarında daşnak-bölgəvik silahlı dəstələri tərəfindən xüsusi qəddarlıqla törədilmiş kütləvi qırğınlardır. Ermənilərin sovinist məqsədlərinə nail olmaq üçün hər bir vasitədən istifadə edərək Cənubi Qafqazda, o cümlədən Azərbaycan torpaqlarında yaşayan müxtəlif xalqlara qarşı soyqırımı siyasəti yürütdüyünü deyən icraçı direktor qeyd edib ki, bu siyasətin qurbanları sırasında qədim dövrlərdən ölkəmizdə məskunlaşmış yəhudi xalqının nümayəndələri də olub.

Prezident Administrasiyasının Millətərarası münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi Anar Əlizadə vurğulayıb ki, erməni millətçiləri tərəfindən tarix boyu xalqımıza qarşı etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti yürüdülmüşdür. Ermənilər əsrlər boyu azərbaycanlılarla yanaşı digər xalqlara qarşı da terror aktları törədiblər. Tarixi faktlara diqqət yetirdikdə görünür ki, Azərbaycanda yaşayan yəhudilər də erməni sovinistlərinin törətdiyi cinayətlərin qurbanı olublar. O, bəşəriyyətin ən böyük cinayətlərindən sayılan 31 Mart soyqırımına Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən siyasi-hüquqi qiymət verildiyini də xatırladı.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədr müavini Fuad Nurullayev qeyd edib ki, erməni millətçiləri tərəfindən xalqımıza qarşı iki yüz ilə yaxın müddətdə soyqırımı siyasəti həyata keçirilib. 1918-ci ilin mart qırğını ermənilərin Azərbaycanda yaşayan bütün millətlərə qarşı düşünlümsü, planlı şəkildə həyata keçirdikləri soyqırımı siyasətinin ən qanlı mərhələlərindən biridir. Ermənilərin törətdiyi bu cinayət onların aparıcı monoetnik siyasətinin tərkib hissəsidir. Ermənilər bu soyqırımı ilə bölgəni ermənləşdirməyə çalışıblar. Bu məqsədlə erməni terrorçuları Qubadakı yəhudi əhalini də qırıblar.

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində "1918-ci ilin mart soyqırımı və yəhudilər" mövzusunda keçirilən II beynəlxalq elmi konfrans. Çıxış edir BBMM-in icraçı direktoru Rəvan Həsənov

Bakı Dağ yəhudiləri icmasının rəhbəri Milix Yevdayev vurğulayıb ki, Azərbaycanca ermənilərin törətdiyi soyqırımı dünya tarixində yəhudilərin başına gətirilən faciələrdən az deyil. Ermənilər bu gün də soyqırımı siyasətini davam etdirirlər. Onlar insanları qətlə yetirməklə yanaşı, tarixi abidələri də məhv edirlər, tarixi saxtalaşdırıb faktları erməniləşdirməyə çalışırlar.

Bakı Avropa Yəhudiləri dini icmasının rəhbəri Aleksandr Şarovski qeyd edib ki, Azərbaycan tarix boyu tolerantlıq məkanı olub. Bu gün Avropada Azərbaycanın tolerantlıq modeli öyrənilir. Azərbaycanın tolerantlıq ənənələri bütün xalqların rahat şəkildə yaşamasına imkan verir. Ancaq erməni şovinistləri tarixən bu modelin məhvina çalışıblar. Onlar təkcə azərbaycanlılara yox, bu coğrafiyada yaşayan digər xalqlara qarşı da soyqırımı siyasəti aparıblar.

Daha sonra professor Solmaz Rüstəmovə-Tohidinin, Yeni Türkiyə Strateji Araşdırmalar Mərkəzi Tarix İnstitutunun direktoru Kamal Çiçəyin, Azərbaycan Gürcü Yəhudi icmasının sədr müavini Moisey Bekkerin, Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin baş məsləhətçisi Məhsəti Əliyevanın 1918-ci ilin 31 Mart soyqırımı ilə bağlı elmi-siyasi məruzələri dinlənib.